

Bos, Balkenende en boekhouden

van Damme, Eric

Published in:
Algemeen Dagblad

Document version:
Peer reviewed version

Publication date:
2003

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
van Damme, E. (2003). Bos, Balkenende en boekhouden. *Algemeen Dagblad*.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright, please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

BOS, BALKENENDE EN BOEKHOUDEN

Jan Peter en Wouter kregen het huishoudboekje niet kloppend en zijn daarom uit elkaar. Een verstandig besluit. Drie maanden geleden was al duidelijk dat van echte liefde, van een gedeelde visie over hoe de economische problemen aangepakt moeten worden, geen sprake was. Omdat de partijen fundamenteel van mening verschillen over hoe een breuk klein gehouden moet worden, kan de breuk niet gelijmd worden.

De meningsverschillen betreffen niet zozeer de problemen van nu, maar die over 25 jaar, als de vergrijzing haar hoogtepunt bereikt. De vraag is hoe de kosten van onze oude dag verdeeld moeten worden. Het CDA vindt dat we onze kinderen daar niet mee mogen belasten en dat daarom de staatsschuld tegen die tijd afgelost moet zijn. Daarom moet de overheid nu een begrotingsoverschot creëren en extra aflossen. Het CDA wil dus sparen voor de toekomst. De PvdA wil daarentegen juist investeren in die toekomst.

Voor houdbaarheid van de overheidsfinanciën is niet zozeer het absolute niveau van de schuld van belang, maar de schuld in relatie tot het bbp, de zogenaamde schuldquote. Als de economie jaarlijks met 4% groeit, kunnen we ons jaarlijks een tekort van 1% permitteren om uiteindelijk toch niet meer dan 25% schuld te hebben. De schuldquote is een breuk. Het CDA wil de teller verkleiner, de PvdA de noemer vergroten. Beide manieren kunnen het getal klein houden, en een gecombineerde aanpak is het meest effectief. Partijen bleken daartoe niet in staat.

Is het erg onze kinderen met schuld op te zadelen? Elke boekhouder weet dat een balans twee kanten heeft. Onze overheid staat vooral bij haar eigen onderdanen in het krijt. Elke baby erft niet alleen een gedeelte van de schuld, maar ook een gedeelte van de staatsobligaties. Vergelijk het met uw eigen kinderen. Als zij niet alleen uw hypotheek erven, maar ook het huis dat erbij hoort, zullen zij dat niet problematisch vinden.

Ook op andere punten is de vergelijking met een goede huisvader verhelderend. Schuld ontstaat als resultaat van investeringen. Als u uw huis verbouwt, vergelijkt u de

kosten van de lening met de extra opbrengst ervan: het toegenomen woongenot en de hogere toekomstige verkoopprijs. Als de baten de lasten overstijgen, leent u het geld en doet u de investering. Zou er een reden zijn waarom de overheid het anders zou moeten doen? Toegegeven, de overheid investeert vaak verkeerd, maar dit is alleen een argument om de investeringen beter te selecteren. Investerings in onderwijs hebben een zeer hoog rendement, en hebben het voordeel dat onze kinderen er direct van profiteren.

Vanwege de slechte conjuncturele situatie is geforceerde schuldreductie juist nu niet aan te bevelen. Als we de kosten van vergrijzing nu nemen, dan moet de huidige generatie van werkenden betalen. Wij krijgen al genoeg voor onze kiezen. We moeten onze lonen matigen, omdat we ons onder de paarse kabinetten uit de markt geprijsd hebben. We moeten meer pensioenpremie gaan betalen, omdat de fondsen onze inleg verjubeld hebben. Een driedubbele lastenverhoging zal leiden tot vraaguitval, tot werkloosheid, en tot groter begrotingsproblemen bij de overheid.

Wat te doen? Deze week liet de Europese Commissie weten dat Nederland op economisch gebied de hekkensluiter van Europa is. Vooral ons groeivermogen schiet tekort, dit als gevolg van structurele problemen in onze economie. We investeren te weinig in onderwijs, lopen achter met innovatie, kennen te weinig concurrentie, hebben teveel arbeidsongeschikten, en hebben te hoge loonkosten.

Het beleid moet deze structurele problemen aanpakken. Het moet daarom vooral op de noemer van de breuk gericht zijn. Als we nu krachtvoer zaaien, zullen onze kinderen over 25 jaar veel sterkere schouders hebben, en zullen zij het niet erg vinden dan wat zwaardere lasten te dragen.

Eric van Damme

(Hoogleraar economie CentER en Directeur TILEC, het Tilburg Center for Law and Economics, Universiteit van Tilburg)